

MAESTRUL GLEBUS SAINCIUC ȘI DIMENSIUNEA CREAȚIEI

Dr. hab. Tudor STAVILĂ

Arta plastică din Republica Moldova nu poate fi concepută astăzi fără operele neobositului și pitorescului Glebus Sainciuc, care a devenit un simbol neoficial al Chișinăului, cartea lui de vizită. Reprezentant de vază al artelor plastice naționale, maestrul Glebus Sainciuc face parte din generația pictorilor consacrați care au „eliberat” încă la finele anilor 50–începutul anilor 60 ai secolului XX pictura din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească de „rigorile” așa-numitului „realism socialist”, alături de Mihai Grecu, Valentina Rusu-Ciobanu, Igor Vieru, Ada Zevin și Eleonora Romanescu.

Sub aspect cronologic, creația Maestrului este “deschisă” de lucrarea *Vinificatorii* (1947), executată după terminarea celui de-al doilea război

mondial, fiind continuată de *Tractoriștii*, la care a lucrat împreună cu V.Rusu-Ciobanu (1950), urmată de pânza *Ferma de lapte* (1956) și *Masa Mare* (1960), un tablou programatic, cu ample deschideri perspective, ce relevă o bogată gamă de caractere, abordate, ca și în alte cazuri, cu o doză considerabilă umor.

Un loc de seamă în creația lui Glebus Sainciuc îl ocupă portretul, care a devenit o prioritate în activitatea sa pe parcursul ultimilor 5 decenii. Pânzele lui se caracterizează prin originalitatea manierei stilistice individuale. Portretele, realizate de Glebus Sainciuc, redau cu expresivitate și rafinament lumea interioară a omului, față de care pictorul manifestă o mare dragoste și stimă. Printre ele se fac remarcate *Elava* (1962), *Grigore Vieru* (1966), *Maria Bieșu* (1967), *Academicianul Vasile Anestiadi* (1972), *Ion Creangă* (1978), *Igor Vieru* (1979), *Academicianul Petru Soltan* (1983) și multe altele. În toate chipurile create Maestrul Glebus Sainciuc a scos în evidență, prin procedee plastice selecte, trăsăturile și particularitățile specifice ale personajelor, apelând la o pictură decorativă, utilizând din plin particularitățile liniei de contur.

Glebus Sainciuc în atelier. 2007

Un capitol aparte în creația lui Glebus Sainciuc îl constituie *șarjele* unor renumiți interpreți, actori, scriitori, muzicieni, artiști plastici, precum și *bagatelele*, un gen mai puțin practicat la noi, înseamnând „lucruri de valoare mică, fleac” dare care denotă un spirit profund și sofisticat al autorului.

Glebus Sainciuc este promotorul unui domeniu nou în arta plastică națională – masca. Continuând tradițiile artei populare, măștile executate în tehnica *papier maché* și, uneori, prin forme sculpturale în ceramică, șamotă, fiind „jucate” în scenă de însuși creatorul lor, câpătă noi valențe artistice.

Măștile sale reprezintă chipurile de oameni pe care i-a cunoscut personal. Anastasia Lazariuc, Gheorghe Zamfir, Liviu Ciulei (colegul lui de la arhitectură din București), Eugen Coșeriu, Sofia Rotaru, Nicolae Sulac, Dumitru Caramitru, Mihai Dolgan, Alexandr Soljenițan, Eugen Simion, Ion Druță, Jean-Paul Sartre ș.a., par a fi prezenți aievea în atelierul său în calitate de spectatori ai creației Maestrului. Măștile ocupă un loc important în creația plasticianului, fiind o simbioză din pictură, sculptură și măiestria actricească a autorului, care cu mare subtilitate și pasiune îi parodiază pe eroii săi.

„Sunt un om mereu vesel”, spune maestrul Sainciuc. Toate operele sale, uneori în aparență

simple și cu un subiect cotidian, sunt pline de acțiune interioară ce animează personajele, conferind tablourilor de gen, portretelor, șarjelor, bagatelelor, măștilor o putere de expresie aparte.

Creația Maestrului se remarcă printr-un limbaj plastic inconfundabil. Multe din operele Artistului au devenit deja *antologice*, fără ele nu poate fi conceput fenomenul *școlii de pictură moldovenească din Basarabia*. Arta lui Glebus Sainciuc este purtătoare de un mesaj spiritual, intelectual, moral select.

Și în timpurile mai dure, și în cele mai bune Glebus Sainciuc rămâne același: artist liber, în plus – om de omenie, neafectat de viciile societății și evoluțiile politice, *prieten al tuturor oamenilor* pe care i-a cunoscut și care îl cunosc.

Glebus Sainciuc este și capul unei dinastii remarcabile de artiști plastici, din care fac parte: soția – distinsa pictoriță Valentina Rusu-Ciobanu, fiul – Lică Sainciuc și nepoata Nana Plămădeala, care este solul artelor noastre la Paris. La 90 de ani, ca și în tinerețe, este energic și plin de vervă creatoare. Veacul său rodnic continuă.

Vă dorim, Maestre, multă sănătate! Să vă însoțească mereu optimismul și dragostea de viață care atât de frumos persistă în întreaga dumneavoastră creație!

Glebus Sainciuc. *Nepoata de la Paris*. U/p, 1961

Glebus Sainciuc. *Autoportret*. U/p, 2007